

CIP_fonden

Nyhedsbrev

Juni 2025

Ny verdensorden med både udfordringer og muligheder

Verden er i opbrud. Nye uhellige alliancer ser dagens lys. Et transaktionelt anarki erstatter spilleregler og ordnede forhold. De internationale institutioners rolle som problemløser vakler. Globalisering og samhandel er erstattet af handelskrige. Alt det sker samtidig med, at vi skal håndtere en mere og mere påtrængende klimakrise og en omkalfatrende digital transformation.

Vi står således som samfund med betydelige udfordringer som følge af globalt forværrede rammevilkår, sikkerhedssituationen, energiforsyningen og et økonomisk svagt Europa - blot for at nævne nogle få, men centrale udfordringer. Udfordringer, som kræver politisk prioritering og beslutningstagen.

Men situationen rummer også muligheder for, at Europa kan udnytte den globale usikkerhed til at rykke sammen om fælles økonomiske skridt, og flere ting peger i den retning.

På et tidspunkt, hvor Europa er alene hjemme og presset på flere fronter, har EU-kommisjonen således lanceret "Clean Industrial Deal" – en industripolitisk forretningsplan for Europa med mål om lavere energipriser, mindre bureaukrati og flere grønne løsninger. Målet er at styrke forretningsmodellen for grønne investeringer i europæisk industri og understøtte Europas konkurrencekraft og den fremtidige industrielle produktion i regionen. Det skal sikre Europas strategiske interesser i energisikkerhed og lavere energipriser.

Danmark har en stærk værdikæde, når det gælder grøn omstilling, og vi vil som land derfor kunne drage fordel af en politik, der samtænker energi, klima og konkurrenceevne som "Clean Industrial Deal" lægger op til.

Vi har bedt direktør i Tænk tanken Europa, Lykke Friis give sin vurdering af Europas muligheder i en situation, hvor der sket tektoniske skift i den globale verdensorden. Vil EU-landene kunne samles om en fælles strategi? Er industripolitik det nye "wirtschaftswunder"? Og hvor afhængige er EU af, at den nye tyske regerings succes? Lykke Friis er overvejende positiv og ser presset fra Rusland og USA som en gamechanger for samarbejdet i Europa, idet hun fremhæver, at det ikke alene handler om industripolitik, men også om en styrkelse af det indre marked.

Vedvarende energi spiller en central rolle i at sikre energi- og forsyningssikkerhed i Europa samt mere stabile og konkurrencedygtige energipriser. Her spiller vindmølleproducenten Vestas med aktiviteter i 86 lande en stor rolle. Vi har spurgt adm. direktør i Vestas, Henrik Andersen, hvordan han ser den nye geopolitiske situation, som rummer både muligheder og udfordringer. Henrik Andersen er ikke USA-forskrækket og fremhæver områder, hvor Europa kan lære af USA, når det handler om at give virksomhederne sikkerhed for, hvilke præcise rammevilkår, der gælder. Det giver en helt anden hastighed i den grønne omstilling, som er afgørende for en mere sikker og konkurrencedygtig energiproduktion.

Det hele handler ikke om geopolitik og forsyningssikkerhed. Klimakrisen betyder, at vi fremover vil opleve mere nedbør og et ændret mønster i vejret med sæsoner, der overlapper. Konsekvensen er flere oversvømmelser og situationer, hvor det ikke er entydigt, om oversvømmelsen skyldes vand fra havet, vandløb, højtstående grundvand eller regnvand. Det er et problem, fordi oversvømmelser i dag er reguleret forskelligt alt afhængigt af, hvor vandet kommer fra – med forskellige myndigheder, regler og erstatningsordninger. Det giver et fragmenteret billede at forholde sig til, når man skal foretage klimatilpasning, med risiko for manglende afklaring og usikker økonomi. Det risikerer at føre til stor forskellighed i, hvordan man prioriterer og håndterer klimatilpasning rundt om i landet. Vi har fået udarbejdet to rapporter om dette fra henholdsvis DMI og Schjødt Advokater. Rapporterne er omtalt i en artikel i nyhedsbrevet.

God læselyst!

Torben Möger Pedersen, Formand for CIP Fonden

Charlotte Jepsen, Ledende partner i CIP Fonden

Indholdsfortegnelse

Kommentar fra Torben Möger Pedersen og Charlotte Jepsen	2
Vestas-direktør møder turbulens med pragmatik og fakta	4
Lykke Friis: Berlin bestemmer Europas grønne fremtid	6
Når vandet kommer fra alle sider, skal vi tænke i samlede og mere fleksible løsninger	8
Information og fakta	10

Vestas direktør møder turbulens med pragmatik og fakta

En fri verdenshandel gør os alle rigere, understreger Henrik Andersen, administrerende direktør i Vestas. Trods blæst og modvind er hans egen tilgang præget af fornuft, fakta og pragmatisme.

Selvom vindmølleproducenten Vestas ligger helt i top, når man skal pege på selskaber, som er blevet populære folkeaktier, hører selskabets administrerende direktør Henrik Andersen ikke til blandt de erhvervsledere, som jævnligt optræder i livsstilsmagasiner på tv eller i podcast.

På mange måder er han koncentratet af en Vestas mentalitet, som trods flere fusioner og flytningen af hovedkvarteret til Aarhus er præget af virksomhedens rødder i Vestjylland.

Frem for hurtige citater, der kan give en god overskrift, er der masser af tålmodige forklaringer, når Henrik Andersen åbner munden. Det er ikke ham, som bidrager til at grave grøfter dybere midt i en turbulent tid. Et af hans kernebudskaber er ønsket om, at vi skal have fakta på bordet i stedet for en følelsesladet diskussion.

Selvom klimaet for vindenergi har været i strid blæst de seneste par år, kommer der heller ikke skyggen af klynk fra Vestas-chefen. For Henrik Andersen er det et grundvilkår, at han og virksomheden skal forstå deres marked og interessenter og tage det som et vilkår.

“For fem år siden handlede alt om klimaet og om at nedbringe CO2. I dag er den verdensorden markant ændret. Verden er blevet langt mere fragmenteret, og i Europa handler det først og fremmest om at sikre en langt større grad af selvforsyning og energi til fornuftige priser. Udbygning af vindenergi er stadig en af de mest bæredygtige løsninger, men i dag skal vi tale ind i sikkerhedspolitik, selvforsyning, konkurrenceevne, og bæredygtighed” siger han.

En af de diskussioner, som Henrik Andersen synes rammer skævt, er når vindenergi kontra atomkraft nærmest bliver et opgør mellem politiske fløje. I Henrik Andersens optik handler vindenergi ikke om ideologi, men om kolde fakta.

EU KAN LÆRE AF USA

Retter man blikket ud i verden, er der også behov for at kalibrere. Ikke mindst synet på USA, som i øvrigt gennem de seneste 40 år har været Vestas’ vigtigste marked. Sammen med GE Wind er Vestas markedsledende i USA.

Uagtet Trumps slagord om “drill, baby drill” har Vestas stadig en betydelig forretning i USA. Mens de store planer om udbygning med havvind er gået i stå, bliver der fortsat installeret ny kapacitet på land.

“Man skal være meget forsigtig med de skarpe kategoriseringer. Jeg har mødt vidende politikere fra begge partier i USA, som klart kan se, at de med udbygningen af vind får en energiforsyning, som er ekstremt konkurrencedygtig,” siger Henrik Andersen.

Vestas-direktøren peger på, at der endda er områder, hvor EU kan lære af USA.

“I Europa har der været mange ambitiøse planer, men det er rammelovgivning. I USA bliver lovgivningen efter nogle måneder fulgt op med en vejledning, hvor du får præcise angivelser af, hvordan du kan få projekter godkendt. Det giver større sikkerhed for dem, der udvikler vindmølleparkerne, og en helt anden hastighed i omstillingen til mere sikker, konkurrencedygtig og grøn energi,” siger han.

Kilde: vestas.com

Henrik Andersen advarer mod at overvurdere betydningen af den meget omtalte Inflation Reduction Act (IRA), der var et af de mest markante aftryk fra Bidens præsidenttid. Trods navnet har IRA primært været et program for støtte til lokal produktion og grøn omstilling. Han fremhæver således en afgørende detalje.

”Der har været meget fokus på IRA, men man skal ikke glemme, at den såkaldte Production Tax Credit, PTC, har eksisteret siden 1990’erne. 90 procent af det, der ligger i IRA, er baseret på PTC. Den helt store positive ting er, at man nu har en tiårig ramme, hvor ordningen tidligere hele tiden skulle fornyes hvert andet eller tredje år. Med en tiårig horisont kommer vi ikke til køre vores aktivitet op og ned, som det skete tidligere,” siger han.

VIRKSOMHEDSKULTUREN BESTÅR

Med 5000 ansatte i USA er Vestas en af de danske virksomheder, som er berørt af den bølge af anti-woke, som præger USA. Også her er Henrik Andersens tilgang præget af pragmatisme. Kerneværdierne i Vestas bliver ikke blæst omkuld, lover han.

”Vestas har forretning i 86 lande, og dermed er vi vant til, at der findes forskellige kulturer og religioner og derfor påpasselige med at gifte os med tidsånden. Når jeg ser på vores teams, så er det en selvfølge, at vi gerne vil en blanding i medarbejdere. Diversitet på alder, køn og nationalitet skaber værdi,” siger Henrik Andersen.

Han tilføjer:

”Politikere og regimer, de kommer og går,

men kulturen i en virksomhed som vores, den består. For os handler det om at tiltrække talenter uanset deres religion, hudfarve og alt muligt andet.”

OMSTILLINGEN SKER HVER DAG

Diversiteten i medarbejdere har bidraget til at give Vestas topplaceringer i den kåring af verdens mest bæredygtige virksomheder, som det canadiske medie Corporate Knights står bag hvert år. Modsat andre kåringer, der alene dækker hvordan en målgruppe opfatter virksomhederne, bliver der i kåringen fra Corporate Knights set ned i en række data.

For Vestas handler det ikke kun om at levere et produkt, der bidrager til grøn omstilling. Virksomheden arbejder også målrettet med værdikæden, understreger Henrik Andersen.

”Vores bilpark er fornyet, og vi er i gang med omstilling af vores afdelinger for service og vedligehold,” fortæller han.

Den helt store klima- og miljøpåvirkning i værdikæden kommer fra stål til mølletårnene. Her samarbejder Vestas med flere brancheaktører om at udvikle grønnere stål, fortæller Henrik Andersen. Og det er det lange seje træk, som skal give resultaterne, pointerer han.

”En gang imellem er der altså nogen, som synes, at de nye teknologier helst skal være implementeret i næste uge. Sådan fungerer tingene ikke. I industrien er rejsen mod et lavere CO2-aftryk noget, som sker hver eneste dag. Det er små fremskridt, som kommer hele tiden. Men vi måler på dem,

og det går fremad,” siger han.

På andre områder arbejder Vestas med at øge genbrug og genanvendelse af møllevinger, ligesom virksomheden også har sat gang i forsøg med tårne, som er bygget op i træ i stedet for stål.

ISOLATION GØR OS FATTIGERE

Når det gælder cirkularitet, er vindmølleindustrien et helt andet sted i dag end for 25 år siden, stort set alle dele i en Vestasmølle er sporbare. Alt fra møllevinger til elektronik kan genbruges eller genanvendes på den ene eller anden måde.

Som topchef i Vestas ligger Henrik Andersen ikke søvnløs over udsigten til manglen på de meget omtalte sjældne jordarter og mineraler.

”Vi er i industri, hvor vi genbruger det hele, og når vi planlægger fem-ti år frem, så ser jeg ikke problemer. Men vores design er anderledes i dag end tidligere, fordi vi godt ved, at der er grundstoffer og sjældne jordarter, som ikke er lige tilgængelige i alle regioner,” siger han.

Den tilgang hviler på, hvad Vestas-direktøren selv betegner som en ”handelsmæssig aktiv verden”. Og med noget, der også kan ses som en aktuel kommentar til verdensøkonomien, trækker han på grundsætninger i lærebøger i økonomi.

”Jeg er opvokset med, at vi allesammen skal gøre det, vi er bedst til, og så handle med hinanden. Det har skabt den rigdom, vi har i dag. Hvis vi isolerer os, så bliver vi allesammen

fattigere. Hvis vi allesammen skal lave alt i vores nationale eller regionale værdikæder, så bliver vi allesammen fattigere,” siger Henrik Andersen.

Blå bog – Henrik Andersen

2019 – Nu: Vestas. Adm. direktør, hvor han tidligere sad i bestyrelsen.

2016-2019: Hempel Group. CEO

2000-2015: ISS. Diverse poster, bl.a. CFO og COO

1986-2000: Jyske Bank og SDS

Uddannet med HD i finansiering (1992) og en kandidatgrad i jura fra Aarhus Universitet.

Bestyrelsesposter i bl.a. Lundbeck, Maj Invest og Vestas indtil udnævnelsen som CEO. Formand for Wind Europe fra marts 2025.

Berlin bestemmer Europas grønne fremtid

Presset fra Rusland og USA kan være den gamechanger, som får Europa til at skifte gear og finde fælles løsninger. Energipolitikken er central for både sikkerhed, konkurrencekraft og klima, pointerer Lykke Friis, som ser udviklingen i Tyskland som afgørende.

Den nye tyske regerings succes bliver en nøgelfaktor for den grønne omstilling i hele Europa. Hvis det lykkes for den nyvalgte kristendemokratiske kansler Friedrich Merz at få den tyske økonomi ud af slæbesporet, kan det også give et afgørende skub til et stærkere Europa, og i sidste ende også et grønnere Europa.

“Når Tyskland rykker, så rykker Europa,” lyder pointen fra Lykke Friis, direktør for Tænketanken Europa, og med et CV, som tæller poster som minister, prorektor ved Københavns Universitet, med en gennemgående profil som EU- og Tysklandskenner om en hals.

Europa står over for nye og kolossale udfordringer, men det kan også være afsættet til et gearskifte for EU, og her vil udviklingen i Berlin, eller måske snarere det mere landlige Tyskland, være helt afgørende, mener hun.

Med Ukrainekrigen og valget af Trump har sat en ny dagsorden for EU. Det indrammes med al tydelighed, når man sammenligner arbejdsgrundlaget Ursula von der Leyens første og anden EU-kommission.

Da von der Leyen kom til i 2019, stod klima og grøn omstilling som en klar første prioritet. Med hendes genudnævnelse som kommissionsformand er den grønne omstilling i dag rykket ned af agendaen, mens sikkerhed og forbedring af Europas konkurrenceevne ligger i toppen.

“Du vinder ikke længere debatter ved at sætte dig op på den høje hest og sige klima, klima, klima. Du er nødt til at læne dig ind i debatten om sikkerhed og konkurrenceevne. Og på det seneste er sikkerhed blevet endnu vigtigere på grund af udviklingen i USA,” siger Lykke Friis.

På mange måder er der dog en tæt sammenhæng, for energipolitikken står centralt. Uanset om man taler sikkerhed, konkurrencekraft eller klima.

“Europas sikkerhed handler i høj grad også om at frigøre sig fra russisk gas, ligesom de høje energipriser har betydning for virksomhedernes konkurrenceevne,” siger hun.

ANTI-KLIMA ER BLEVET HØJREFLØJENS MÆRKESAG

Vejen til tysk og europæisk energiomstilling er dog på ingen måde en Autobahn, hvor det

går derudaf med 130 i timen. I værste fald kan det i stedet sammenlignes med trafikpropperne, når man skal forbi Hamborg på en af sommerens store rejsedage.

Klima- og energipolitikken og modstanden mod grøn omstilling er blevet en mærkesag for det yderste højre. Ikke mindst fordi det gør ondt på de tyske husholdninger, når EU stiller krav om energioptimering.

Derfor er det helt afgørende, at den nye tyske regering kommer godt fra land med den økonomiske politik. For ellers vil både kristendemokrater og socialdemokrater blive presset af det EU- og klimaskeptiske Alternative für

Deutschland på den yderste højrefløj.

“Anti-woke og anti-klima er rykket op på højrefløjens agenda. Hvis du tager AfD, så er det nyt. Tidligere har det alene været immigration og modstand mod euroen, der har været deres helt store mærkesager,” siger Lykke Friis.

Hun peger på, at mange danskere overser, at konsekvenserne af de stigende energipriser i kølvandet på Ukrainekrigen var langt voldsommere i Tyskland.

“I Danmark havde vi slet ikke de problemer, som tyskerne havde. Man fik at vide, at nu

Kilde: thinkuropa.dk

skulle man igen bruge vaskeklud, og man måtte næsten ikke åbne for det varme vand. Samtidig blev lyset på blandt andet Brandenburg Tor slukket,” siger Lykke Friis.

INDUSTRIPOLITIK ER EN INVASIV ART

Trods de mange barrierer har mønten dog også en anden side. På mange måder er svaret på presset udefra, at Europa rykker tættere sammen. Den nuværende situation kan være afsættet til et kvantespring i EU-samarbejdet, som ikke er set siden 1980'erne.

Fra flere sider er der peget på, at Kina har opbygget en global lederposition på markedet for el-biler med massiv statsstøtte, og den amerikanske Inflation Reduction Act fungerer på samme måde med massive skatterabatter til investeringer i grøn energi. Fremfor en diskussion om statsstøtte, vil Lykke Friis dog langt hellere sætte fokus på en styrkelse af EU's indre marked.

”Industripolitik er blevet en slags invasiv art. Det er næsten ligegyldigt, hvad man diskuterer, så er der altid én der fremhæver Draghi-rapporten, som argument for at vi må have en mere offensiv industripolitik,” siger hun.

Lykke Friis mener det er mindst lige så vigtigt at tage afsæt i den knap så omtalte rapport om EU's indre marked, som den tidligere italienske premierminister Enrico Letta lagde navn til i foråret 2024.

”Jeg håber virkelig, at vi ikke bare fokuserer på industripolitik og statsstøtte. Rapporten fra Enrico Letta har fokus på styrkelsen af det indre marked, så det udfoldes til energi, kapital, tjenesteydelser og en række andre områder. Hvis vi kan lykkes med det, så vil det give en stor økonomisk vækst i Europa. Vi har ikke for alvor turdet snakke indre marked

siden 1980'erne, og her er der et meget stort potentiale for EU,” siger Lykke Friis.

ENERGIAFHÆNGIGHED BEGRÆNSER DEN POLITISKE HANDLEKRAFT

På tværs af økonomi, sikkerhed og klima står Europa i det paradoks, at behovet for fælles løsninger aldrig har været større. Og samtidig står det yderste højre, som er vokset frem næret af modstanden mod de fælles løsninger, historisk stærkt.

Lykke Friis ser dog flere lyspunkter. Den tyske beslutning om at lempe på den såkaldte gældsbremse og den fælles europæiske beslutning om at styrke forsvaret med 800 milliarder euro ser hun som tegn på, at Europa rykker sammen.

”Vi har også set en vilje til konsensus, fordi Europa skal agere på Rusland, USA og Kina. Det er også de store fælles løsninger, der skal til for at tage luften ud af den yderste højrefløj. Her er det, at det er så afgørende, at det etablerede Tyskland kan levere på både den grønne omstilling og økonomien,” siger Lykke Friis.

Læren fra både Ukrainekrigen er, at det har politiske konsekvenser, når man som Europa er afhængig af energiimport.

”Samlet set overgår det beløb EU har købt fossile brændsler for i Rusland EU's støtte til Ukraine. Pointen om uafhængighed bliver nu også understreget med USA, for der er blevet importeret en del LNG, altså flydende naturgas, fra USA,” siger Lykke Friis.

UDBYGNINGEN AF ENERGINET ER CENTRAL OPGAVE

På trods af hendes viden og entusiasme, når det gælder Tysklands, tyer hun til et angelsaksisk klingende begreb for at forklare en af

de afgørende aktuelle manøvrer i europæisk politik. Lige nu bliver der rundt omkring i regeringskontorerne talt om at ”de-riske”, altså minimere eller helt eliminere alt fra sikkerhedsmæssige til økonomiske risici.

Netop fordi både EU og de enkelte lande er ved at tage ved lære af fortidens fejltagelser skal man ikke forvente en tæt alliance med Kina omkring grønne teknologier. Godt nok er det Kina, som sammen med Europa har taget teten på grøn innovation. Men for Europa må afhængigheden af russisk gas og sikkerhedsgarantier fra USA ikke blive afløst af afhængighed af teknologi eller de nødvendige råstoffer fra Kina.

I stedet skal Europa stå på egne ben. Her bliver en af de helt store opgaver, som den ny EU-kommission – og især den danske kommissær for energi, Dan Jørgensen – står over for at få skabt og styrket de europæiske net. Det gælder både et styrket europæisk elnet, der kan sikre elektrificeringen og det gælder de brintrør, der kan sikre uafhængighed af de fossile brændstoffer.

På EU-plan bliver det en af de svære lakmusprøver på om viljen til fælles løsninger også kan give resultater, understreger Lykke Friis.

”Der er vidt forskellige interesser, men det vil samtidig være centralt at få løst, hvis Europa skal være mere grøn, mere sikker og de europæiske virksomheder og forbrugere skal sikres energi, der er til at betale,” siger Lykke Friis.

Når vandet kommer fra alle sider, skal vi tænke i samlede og mere fleksible løsninger

I fremtiden kommer vi ikke bare til at opleve flere oversvømmelser – vi kommer også til at se flere situationer, hvor vandet rammer fra flere sider samtidig. I takt med at vejr sæsonerne ændrer sig, opstår der overlap mellem forskellige typer af oversvømmelser – fra havet, fra regn, fra vandløb og fra grundvand – som tidligere var mere adskilte i tid og sted. Det er et problem, fordi oversvømmelser i dag er reguleret forskelligt alt efter vandets kilde – med forskellige myndigheder, regler og erstatningsordninger afhængigt af typen af vand.

Danmark bliver vådere – og fra flere sider. Det er ikke bare en fornemmelse – det er en konklusion fra en ny analyse, som Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) har lavet til CIP Fondens projekt om behovet for klimatilpasning. Klimaforandringerne vil betyde mere nedbør og samtidig ændre vejrmønstret og sæsonerne, så vi en større del af året er udsat for oversvømmelser fra flere sider – de såkaldte kombinerede hændelser.

Dem kommer der flere af, og vi må samtidig forvente, at de vil være del af nogle af de største oversvømmelser fremover. Det bliver samtidig sværere at udpege årsagen til en oversvømmelse, når der er flere typer af vand på spil samtidig.

Det kan fx være områder, hvor grundvandet står højt, og hvor der så kommer gentagen nedbør. Eller en storm, der presser havvandet ind over kysten, samtidig med, at det regner,

og jorden måske i forvejen var vandmættet. I fremtiden kommer vi til at opleve flere og voldsommere oversvømmelser, hvor vandet kommer fra flere sider på én gang.

Når naturens kræfter slår sig sammen, og man tager højde for vandets kredsløb, stiger ikke bare vandstanden – også skaderne bliver langt større. Det giver udfordringer – ikke bare i forhold til hvem der skal dække skaderne, men også i forhold hvem der skal stå for klimatilpasningen og den fremad-rettede forebyggelse.

”Det er en ny virkelighed, som vi i Danmark overhovedet ikke er klar til. Det gælder både vores fysiske klimatilpasning og de juridiske rammer omkring det”, siger Charlotte Jepsen, ledende partner i CIP Fonden. I dag reguleres oversvømmelser forskelligt alt efter, hvor vandet kommer fra. Er det regnvand? Hav-vand? Grundvand? Og

kommer regnen i form af et skybrud eller som længerevarende nedbør? Selv-om konsekvenserne er alvorlige ved alle hændelser, afgør sondringen mellem dem, hvem der har ansvaret for at klimatilpasse – og hvem der skal betale regningen, når skaden er sket. Men i en fremtid med flere koblede hændelser, hvor der ikke altid er én klar årsag til en oversvømmelse, bliver det ganske enkelt sværere at sige, hvilken type vand der var den udløsende faktor, og hvor ansvaret i så fald peger hen.

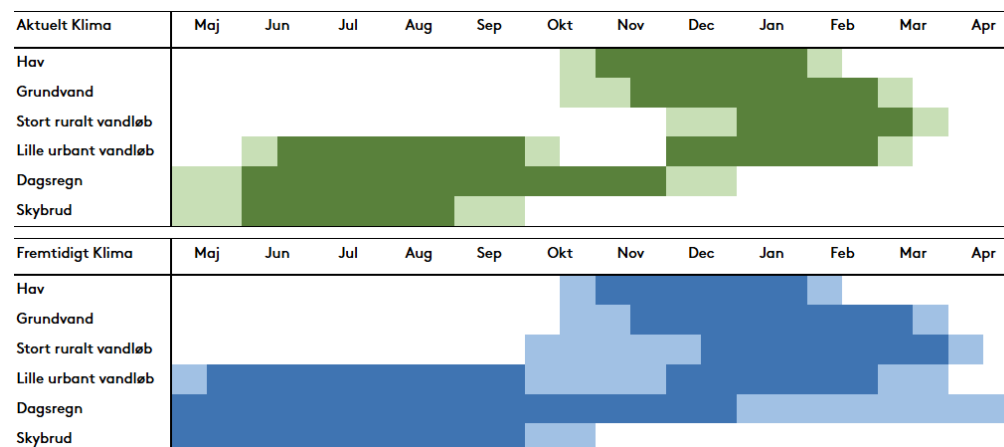
”Derfor risikerer vi en situation, hvor ansvaret falder mellem flere stole. Hvor borgere ikke kan få dækket deres skader. Hvor ingen ta-

ger initiativ til den nødvendige klimasikring, fordi hver aktør kun hand-ler inden for sit eget, snævre ansvarsområde. Og hvor nødvendige klimatilpasningsprojekter drukner i juridiske gråzoner”, siger Charlotte Jepsen.

ET KLUDETÆPPE AF ANSVAR

En analyse lavet af Schjødt Advokater – også til CIP Fondens klimatilpasningsprojekt – viser, at det juridiske landskab er præget af siloopdeling, overlap og uens finansieringsprincipper mellem forskellige slags oversvømmelser. Én type oversvømmelse reguleres af én lovgivning, skadesdækkes på én måde og har én type økonomi. Og andre efter helt andre regler og logikker.

Figur 1: ”Sæsonerne” for forskellige oversvømmelser kommer i højere grad til at overlappe

Anm.: Mørke farver angiver hovedsæson og lysere farver angiver ydersæson.

Kilde: [DMI \(2025\)](#): Oversvømmelser i Danmark: Årsager, koblinger og strategier for klimatilpasning

Det samme gælder forebyggende klimatilpasning. I nogle tilfælde betaler grundejeren – eller de grundejere, der nyder godt af klimasikringen – selv. I andre tilfælde er det spildevandsselskabet og dermed alle, der bruger vand i et forsyningsområde, der betaler. Og nogle gange er det kommunen. Det er en kompleks og ofte uigennemsigtig opgave for borgere, virksomheder og sågar for myndigheder at finde rundt i, og det bliver ikke lettere i takt med, at vandet flyder sammen, som DMI’s analyse slår fast, på tværs af reguleringer.

”Det er ganske enkelt ikke holdbart. Vi har brug for en mere helhedsorienteret tilgang. Eller som minimum mere fleksibilitet i de mulige løsninger på tværs af vandtyper. Det gælder både i reguleringen og i organiseringen af klimatilpasning. Der er brug for rammer, der gør det muligt at tænke på tværs af vandtyper, og som sikrer, at nogen kan og tør tage ansvar – både forebyggende, og når uheldet er ude”, siger Charlotte Jepsen.

ET KLART SVAR TIL FREMTIDEN

Det handler ikke bare om jura. Det handler om tryghed for de borgere og virksomheder, der bliver ramt, og om at bruge samfundets samlede ressourcer klogt, så vi ikke står med store skader, som kun-ne være undgået, og hvor den enkelte ikke står alene i mødet med konsekvenserne af globale klimaforandringer. Den enkelte grundejer kan bidrage med noget. Men ofte er der også brug for kollektive løsninger.

”Klimaet venter ikke – oversvømmelser er her allerede nu. Spørgsmålet er, om vi vil være på forkant eller halse bagefter. For

os er svaret klart. Vi skal være flere skridt foran”, siger Charlotte Jepsen og fortsætter, ”Næste skridt for CIP Fonden er en analyse af aktørerne, deres rolle og hvordan de mest hensigtsmæssigt kan indgå i organiseringen af den fremtidige klimatilpasning og betalingsmodeller for klimatilpasning.

Derudover arbejder vi videre sammen med DTU om at forstå de mulige økonomiske skader på samfundsniveau ved oversvømmelser og de sociale konsekvenser. Her inddrager vi skader fra alle typer vand og ser ikke kun på bygninger, men medtager også skader og tab fra tabt produktion og mobilitet, skader på infrastruktur og fælles goder som kultur og natur. Oversvømmelser har ikke kun konsekvenser i form af oversvømmede kældre, men får også betydning for den mulige aktivitet i samfundet, og hvor vi fremadrettet kan bo og have aktivitet”

Læs mere om CIP Fondens klimatilpasningsprojekt her. [\(Link\)](#)

Figur 2: Ansvar for skadesdækning efter oversvømmelse og forebyggelse ligger primært hos grundejeren

Ansvar	Vand fra siden			Vand fra oven		Vand fra neden
	Højere havvandsstand og erosion	Stormflod	Vandløb	Skybrud	Regnvand	Terrænnært grundvand
Hvem dækker skader fra oversvømmelser?						
Grundejer	✓	(✓)	(✓)	(✓)	✓	✓
Kommuner	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Forsynings-selskaber	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Private forsikringer	✗	✗	✗	✓	(✓)	(✓)
Stormflods-ordningen	✗	✓	(✓)	✗	✗	✗
Hvem står for forebyggelse?						
Grundejer	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kommuner	✓	✓	✓	(✓)	(✓)	(✓)
Forsynings-selskaber	✗	✗	✗	(✓)	✓	(✓)

Kilde: [Schjødt \(2025\)](#) - Vand, skader og forebyggelse: overblik over juridiske rammer for koordination, handlemuligheder og finansieringsansvar ved oversvømmelser

Information og fakta

med udgangspunkt i CIP Fondens tre projektkategorier

Landbrugs- og fødevarerproduktion

Fakta om landbrug og fødevarer

Ejerskab af landbrugsjord

83 % er privatejet, mens selskaber ejer 12% ¹

Dansk jordbrugsgæld

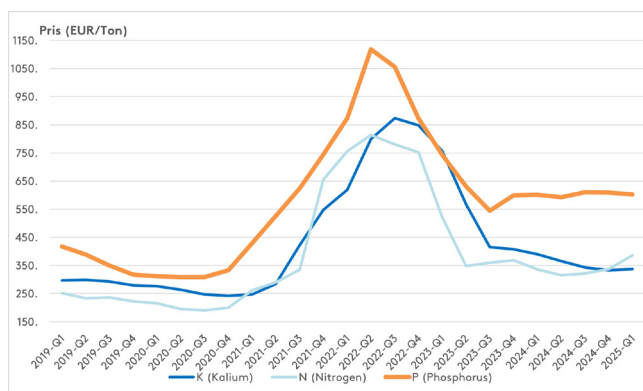
263 mia. kr. udgør gælden i 2023. Gælden er reduceret med 71 mia. kr. i løbende priser de sidste 5 år.²

Dansk jordbrugsinvesteringer

6,7 mia. kr. udgør investeringer i 2023 og er det næstlaveste i perioden fra 2010 og frem.³

Kilde: 1), 2) & 3) Danmarks Statistik EJJORD1

Øgede fosforpriser efter konflikt i Ukraine: Gør det dyrere at dyrke

Kilde: European Commission - Fertiliser Prices
Anm.: Gennemsnit er beregnet for hvert kvartal

Relevante udgivelser

- 10. april 2025** Vejen til et nyt landskab (CONCITO) →
- 18. november 2024** Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (Grøn Trepert) →
- November 2024** Fakta om fødevarer (Landbrug & Fødevarer) →

Kommende arrangementer

- 23. oktober 2025** Økologisektionens årsmøde 2025 (Landbrug og Fødevarer) →
- 18.-19. august 2025** Organic Summit (Landbrug & Fødevarer) →

CIP Fondens projekter på området

CO₂-lagring i landbruget med biokul →

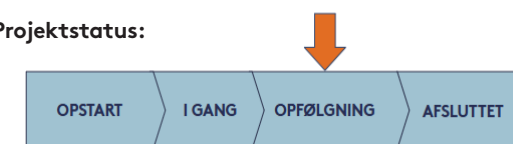
Dette projekts ambition er at udarbejde et prospekt for CO₂-lagring i landbruget med biokul for at fremme markedet og øge interessen hos investorer og mulige deltagere i værdikæden.

Derudover er ambitionen at skabe grundlag for markedsdrevne negative emissioner fra landbruget.

Se alle udgivelserne i projektet [her](#).

Projektstatus:

Hvad er det næste skridt?

- Genanvendelse af fosfor fra husdyrgødning og omfordeling mellem landbrugsejendomme er med de stigende fosforpriser aktualiseret. Måske kan biokul, hvor fosforen ophobes, være midlet til en omfordeling mellem landbrugsejendomme til gavn for landmænd og samfund?
- Fosfor er nødvendigt for plantevækst, og er samtidig en knap ressource.
- CIP Fonden vil i 2025 undersøge mulighederne for en effektiv recirkulering af fosfor med biokul.

Energi og infrastruktur

Fakta om energi og infrastruktur

Stormflodssikring af København

13 mia. kr.

vil det koste at stormflodssikre hovedstadsområdets 60 kilometer lange kyststrækning mod oversvømmelser.¹

Brinteksport til Tyskland

400 t/dag

Er mængden af brint, som tyske Thyssenkrupp Steel skal bruge til stålproduktion, svarende til 15-20% af kapaciteten i det kommende danske brintrør²

Vestkystforbindelse (elnet)

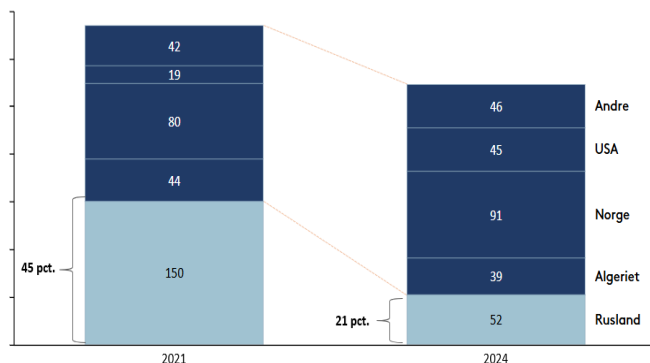
172 km

Energinet anlægger lige nu den 172 km lange Vestkystforbindelse, som er forudsætning for, at omstillingen af elproduktion fra vedvarende energi kan lade sig gøre i det vstdanske område.³

Kilde: 1) Sund & Bælt, 2025 2)+3) Energinets aktuelle temaer

Rusland står for lavere del af EU's gasforbrug

Mia. kubikmeter

Note: Målt i BCM

Kilde: European Commission baseret på ENTSO-G og LSEG

Relevante udgivelser

Maj 2025

Schjødt Advokater

Vand, skader og forebyggelse: Overblik over juridiske rammer for koordination, handle muligheder og finansieringsansvar ved oversvømmelser (understøttet af CIP Fonden)

25. april 2025

DMI

Oversvømmelser i Danmark: Årsager, koblinger og strategi er for klimatilpasning (understøttet af CIP Fonden)

April 2025

KPMG

Finansiering og organisering af stormflodssikring i København, Hvidovre, Tårnby og Dragør

Kommende arrangementer

20.-21. august 2025

Det Nationale Klimatopmøde

CIP Fondens projekter inden for området

Klimatilpasning til oversvømmelser – → hvordan organiseres og finansieres det?

Formålet med projekt er at finde konstruktive veje, så mere klimatilpasning kan gennemføres. Klimaforandringerne betyder mere vand – både fra oven, fra siden og fra neden – og dermed større risici for for oversvømmelser.

Projektstatus:

Danmarks havnekapacitet i lyset af udbygningsplaner og målsætninger for havvind →

Formålet med projektet er at kortlægge behovet for havnekapacitet i lyset af Danmarks udbygningsplaner og politiske målsætninger for havvind.

Projektstatus:

Roadmap for en dansk brintinfrastruktur →

Formålet er at lægge sporene for markedsadgang, grønne investeringer og brintproduktion i stor skala. Udbyningsplanen understøtter de politiske erklæringer ved at tilskynde til en udnyttelse af samtlige danske VE-ressourcer.

Projektstatus:

Data og digitalisering

Fakta om data og digitalisering

Antallet af elbiler i Danmark

364.321

elbiler i Danmark, hvilket svarer til 12,7% af alle personbiler på de danske veje.¹

'Smart-home' investeringer

48 %

af befolkningen har investeret i 'smart-home' løsninger, fx. til at styre ressourceforbrug af el og varme.²

Antallet af private solcelleanlæg

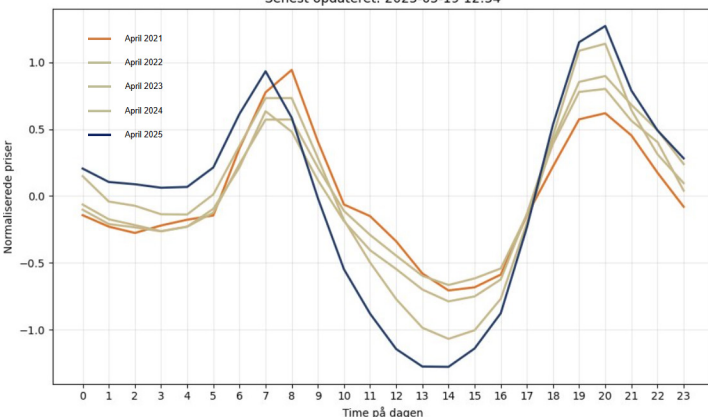
70.000

kan i dag findes på private solcelleanlæg heraf har 3500 at batteri-anlæg.³

Kilde: 1) Bilhandel.dk 2) DST IT-anvendelse i befolkningen 2024 3) Energistyrelsen Energistatistik 2025

Der er en stigende forskel mellem el-priserne om middagen og om aftenen

Normaliserede elpriser pr. time i døgnet
Senest opdateret: 2025-05-19 12:34

Kilde: ENTSO-E

Relevante udgivelser

- 2. december 2024** NEKST - Hurtigere udbygning af elnettet →
- 3. december 2024** Energistyrelsen: Analyse af fleksible nettilslutningsvilkår og netprodukter →
- 11. december 2024** SmartEN: Implementing EU laws A guide to activate demand-side flexibility in the →

Kommende arrangementer

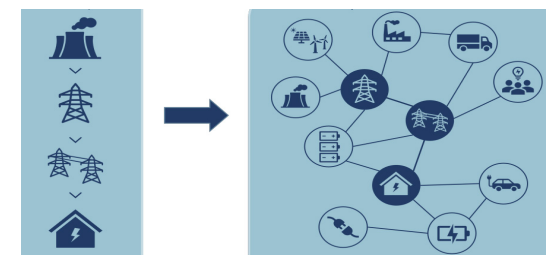
- 24. juni 2025** Strøm til storskalaprojekter - Skalering af AI i den offentlige sektor (DI) →

CIP Fondens projekter inden for området

Forbrugsfleksibilitet i elsystemet →

Projektet handler om, hvordan vi ved hjælp af data og digitalisering kan gøre mindre elforbrugeres forbrug mere fleksibelt, så vi skaber et mere robust elsystem, som i fremtiden skal kunne transportere mere el, og hvor elproduktionen i højere grad afhænger af vind og vejr. Projektet vil dels belyse de samfundsøkonomiske gevinster og de data- og reguleringsmæssige udfordringer i forhold til at skalere fleksibilitetsløsninger. Det handler dels om, hvilke data der er brug for, og hvilke data der er til rådighed, samt hvordan data kan organiseres for at kunne skalere løsninger, fremme et marked og skabe innovation.

Hvad er næste skridt?

CIP Fonden offentliggør en analyse af potentialet for fleksibilitet i elforbruget blandt husholdninger og mindre virksomheder. Analysen giver et bud på potentielle gevinster for forbrugere, elproducenter og elnettet ved et mere fleksibelt forbrug hos de mindre elforbrugere.

Projektstatus:

Abonnerer du endnu ikke på nyhedsbrevet om CIP Fondens aktiviteter og projekter?

Hvis du ønsker at modtage fremtidige nyhedsbreve, kan du tilmelde dig nedenfor.

[Tilmeld dig nyhedsbrevet her](#)

CIPfonden

Kontakt os på:
CIP Fonden
Gdanskgade 18
2150 Nordhavn
Danmark